

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEEN LIITTYVIEN KUNNAN JA HYVINVOINTIALUEEN KUSTANNUSTEN KORVAAMISESTA VALTION VAROISTA

1 Tausta

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki (681/2023, jäljempänä *kotoutumislaki*) tulee voimaan 1.1.2025 ja kumooa voimassa olevan, samannimisen lain. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 44 §:n 6 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista (1393/2011). Mainitussa asetuksessa säädetään 45 ja 45 a §:ssä tarkoitetun laskennallisen korvauksen määrästä sekä 50 §:ssä tarkoitetusta alkukartoituksen järjestämisestä maksetusta korvauksesta. Kunta voi haakea 700 euron korvausta jokaisesta kunnan laatimaan alkukartoitukseen osallistuneesta henkilöstä. Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain kumoutuessa edellä mainittu asetus kumoutuu.

Kotoutumislain mukaan valtio korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle sekä Ahvenanmaan viranomaisille laissa määritellyjä kotoutumisen edistämisestä aiheutuneita kustannuksia, joita syntyy kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä maahanmuuttaneille.

Kotoutumislain 61 §:ssä säädetään laskennallisesta korvauksesta kunnalle ja 62 §:ssä laskennallisesta korvauksesta hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Laskennallista korvausta maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille, kuten kansainvälistä suojelua saaville, kiintiöpakolaisille sekä kotikunnan omaaville tilapäistä suojelua saaville henkilöille ja heidän perheenjäsenilleen tarjottavista palveluista. Korvausta maksetaan laissa säädetyltä ajalta.

Kotoutumislain 61 §:n mukaan muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaisissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä.

Kotoutumislain 62 §:n mukaan hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaisissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä.

Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille tarjotusta tulkittamisesta on maksettu korvauksia kunnille ja hyvinvointialueille todellisten kustannusten mukaan ilman aikarajaa. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi 1.1.2025 voimaan tulevassa kotoutumislaisissa säädetään, että tulkittamisen korvaukset jyvitetään osaksi laskennallista korvausta. Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kunnille on maksettu 700 euron laskennallinen korvaus tehdystä alkukartoituksesta. Jatkossa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi korvaa alkukartoituksen, ja osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kustannukset korvataan kunnille osittain osana peruspalvelujen valtiosuusjärjestelmää ja osittain osana laskennallista korvausta. Lisäksi 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain mukaan kunnille tulee uusia tehtäviä, joiden rahoitus on lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa olevien henkilöiden osalta sisällytetty osaksi laskennallista korvausta, kuten jäljempänä on tarkemmin kuvattu.

Kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Lain 60 §:ssä on säädetty kunnalle rahoitus kunnan peruspalveluiden valtiosuusjärjestelmän kautta, mikä ei ole Ahvenanmaalla käytössä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla on tarkoitus maksaa vastaavista palveluista korvauksia laskennallisella korvauksella, jota kunnat hakisivat vastaavasti kuin nykyistä alkukartoituskorvausta.

Kotoutumislain 61 ja 62 §:n sekä 65 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettiin hallituksen esityksellä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2024 vp) kolmesta vuodesta kahteen vuoteen muista kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kuin ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä, jonka osalta korvausaikaa lyhennettiin neljästä vuodesta kolmeen vuoteen 1.1.2025 alkaen. Hallitusohjelman mukaisesti tulkittamisen kustannuksia on alennettava noin kolme miljoonaa euroa vuodesta 2025 alkaen. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024-2027 summa on tarkentunut 3,1 miljoonaan euroon. Näillä kirjauksilla on vaikutusta siihen, miten tulkittamisen kustannukset huomioidaan osana kunnille ja hyvinvointialueille maksettavaa laskennallista korvausta.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Valtioneuvoston asetuksessa esitetään säädettävän laskennallisesta korvauksesta kaksi säännöstä. Niissä säädettäisiin Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamasta laskennallisesta korvauksesta sekä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoidon viranomaisen saamasta laskennallisesta korvauksesta. Tässä kappaleessa kuvataan ensin asetuksen kahden ensimmäisen pykälän sisältöä temaattisesti siten, että ensin kuvataan ikään perustuvat maksukategoriat ja sen jälkeen eri kustannuksia, joista laskennallinen korvaus muodostuu. Lisäksi esitetään, miten laskennallinen korvaus jakautuisi näille eri viranomaisille.

Lisäksi asetuksessa esitetään säädettävän laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla sekä asetuksen voimaantulosta. Temaattisten perustelujen jälkeen kuvataan asetuksen pykälien sisältöä kunkin pykälän osalta.

Maksukategoriat

Nykyisin maksukategoriat ovat alle 7-vuotiaat sekä 7 vuotta täyttäneet. Laskennallista korvausta on viime vuosina maksettu siten, että 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta maksetaan 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaan henkilön osalta maksetaan 6 845 euroa vuodessa. 1.1.2023 alkaen alle 7-vuotiaiden osalta kunnalle on maksettu tästä 95 % eli 6503 euroa ja hyvinvointialueelle 5 % eli 342 euroa. 7 vuotta täyttäneen osalta kunnalle on maksettu 85 % eli 1955 euroa ja hyvinvointialueelle 15 % eli 345 euroa.

Helsingin kaupungille maksetaan sekä kunnalle että hyvinvointialueelle maksettava laskennallinen korvaus. Korvaukset maksetaan erikseen, jotta Helsingin kaupunki pystyy eriyttämään kirjanpidossaan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen muun toiminnan rahoituksesta.

Nykyisin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle on maksettu edellä kuvattu laskennallinen korvaus täysimääräisesti ja rahoitus on kohdennettu Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoitoviranomaiselle ÅHS:lle maakunnan sisällä. Jatkossa on tarkoitus kohdentaa terveydenhoidon osuus suoraan ÅHS:lle. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta.

Jatkossakin maksukategoriat olisivat alle 7-vuotiaat ja 7 vuotta täyttäneet, mutta 18 vuotta täyttäneiden osalta maksettaisiin kunnille ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta laskennallista korvausta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monikielisen yhteiskunta-orientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutuskoulutuksen järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin lisäkorvaus. Kotoutuslakia koskevan hallituksen esityksen HE 208/2022 vp perusteluissa on alustavasti arvioitu laskennallisen korvauksen jakautumista.

Mikäli henkilö tulee laskennallisen korvauksen piiriin 7-17-vuotiaana ja täyttää 18 vuotta korvausajan kuluessa, maksettaisiin hänestä kunnalle lisäkorvausta ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta alkaen seuraavasta kuukaudesta, kun hän on täyttänyt 18 vuotta. Lisäkorvausta 18 vuotta täyttäneestä maksettaisiin enintään ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Tulkitseminen

Voimassa olevan kotoutuslain mukaan lain 2 §:n 2 ja 3 momentin henkilöille järjestetystä tulkitsemisestä aiheutuvia kustannuksia korvataan ilman aikarajaa vuoden 2024 loppuun asti. Vuoden 2025 alusta alkaen tulkitsemisen kustannusten korvaukset on sisällytetty osaksi laskennallista korvausta.

Laskennallista korvausta maksetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutuslain mukaan kunnalle ja hyvinvointialueelle kolmen vuoden ajan muista lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kuin kiintiöpakolaista, joiden osalta korvausta maksetaan neljän vuoden ajan. On kuitenkin syytä huomioida, ettei tulkitsemiskustannusten sisällyttäminen osaksi laskennallista korvausta vaikuta tulkitsemisestä maksettavien korvausten kokonaismäärään valtakunnallisella tasolla, sillä tulkitsemisestä aiheutuva laskennallisen korvauksen lisäys perustuu kunnille ja hyvinvointialueille nykyisin maksettuihin korvauksiin jakamalla tulkitsemisestä maksettujen korvausten kokonaismäärä laskennallisten korvausten piirissä olevien henkilöiden määrällä. Tulkitsemisen tarve voi myös vaihdella huomattavasti maahanmuuttaneiden välillä. Tulkitsemisen järjestämisestä säädetään hallintolaisissa (434/2003). Kunta ja hyvinvointialue voivat rahoittaa tulkitsemisen kustannukset saamastaan laskennallisesta korvauksesta tai muusta rahoituksestaan, sillä laskennallinen korvaus ei ole korvamerkittyä.

Tulkitsemisen osalta esitetään, että Manner-Suomen kunnille maksettaisiin korvauksista 40 prosenttia ja hyvinvointialueille 60 prosenttia ja että Ahvenanmaan maakunnan kunnille maksettaisiin korvauksista 70 prosenttia ja Ahvenanmaan terveyst- ja sairaanhoitoviranomaiselle 30 prosenttia. Vuonna 2022 tulkitsemisen korvauksia on maksettu kunnille noin 13,5 miljoonaa euroa ja laskennallisten korvausten piirissä oli 11 233 henkilöä.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti tulkitsemiskustannusten korvaustasoa alennetaan 3,1 miljoonalla eurolla vuodessa. Tällöin tulkitsemiskustannuksia maksettaisiin kunnille ja hyvinvointialueille yhteensä 10,4 miljoonaa euroa/vuosi vuoden 2022 tasolla laskettuna (13,5 miljoonaa euroa – 3,1 miljoonaa euroa = 10,4 miljoonaa euroa).

Laskennallisen korvauksen maksuaikaa esitetään lyhennettävän pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman ja 19.9.-23.10.2023 lausunnolla olleen, valmisteilla olevan hallituksen esityksen (hankenumero TEM018:00/2023) mukaisesti nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen sekä

kiintiöpakolaisten kohdalla neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Tämän kompensoimiseksi tulkitemiskustannuksiin sisällytettäisiin laskennallisen korvauksen korvausajalle yhden vuoden tulkitemiskustannukset, jotka ilman laskennallisen korvauksen maksuajan lyhentämistä olisi maksettu osana viimeisen vuoden laskennallista korvausta. Tulkitemiskustannusten osuus laskennallisesta korvauksesta olisi tällöin yhteensä 1 389 euroa/henkilö/vuosi (3 vuotta*10,4 miljoonaa euroa/2 vuotta/11 233 henkilöä=1 389 euroa/henkilö). Manner-Suomen kunnan osuus olisi 556 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 40 % = 556 euroa/henkilö) ja hyvinvointialueen osuus olisi 833 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 60 % = 833 euroa/henkilö). Ahvenanmaan maakunnassa kunnan osuus olisi 972 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 70 % = 972 euroa) ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuus 417 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 30 % = 417 euroa).

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Voimassa olevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaan kunnalle maksetaan laskennallista korvausta lain 9 §:n mukaisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttaneelle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttaneelle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Laskennallinen korvaus on 700 euroa. Korvaus on maksettu jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta maahanmuuttaneesta riippumatta siitä, ovatko he lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä.

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevassa kotoutumislaisissa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi korvaa alkukartoituksen. Korvausjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi kotoutumislain uudistuksen myötä lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta heille kunnassa laaditusta alkukartoituksesta aiemmin maksettu laskennallinen korvaus sisällytetään osaksi 18 vuotta täyttäneestä maksettavaa ensimmäisen vuoden laskennallista korvausta, koska osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään kotoutumisprosessin alkuvaiheessa.

Kotoutumislain mukaan työvoimaviranomainen laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin maahanmuuttaneelle, joka on työtön työnhakija. Työvoimapalveluiden rahoituksesta säännellään sitä koskevassa lainsäädännössä. Kotoutumislain mukaan kunta laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työvoiman ulkopuolella olevalle maahanmuuttaneelle, joka on 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu henkilö, saa lasten kotihoidon tukea taikka pyytää arviointia tai hänestä tehdään lain 9 §:ssä tarkoitettu yhteydenotto ja hänen arvioidaan sitä tarvitsevan. Muiden kuin lain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimisesta maksetaan kotoutumislain 60 §:n mukaan osana kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmää.

Kotoutumislain mukaan kunnan on laadittava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi muun muassa lasten kotihoidon tukea saaville maahanmuuttajavanhemmille. Laskennallisen korvauksen henkilöpiiriin kuuluvat henkilöt ovat työvoiman ulkopuolella pääosin perhesyistä. Suurin osa kyseisistä perhesyistä työvoiman ulkopuolella olevista henkilöistä on naisia. Uusia laskennallisten korvausten piiriin tulevia 18 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2019 noin 2 400 henkilöä. Näistä noin 47 prosenttia oli naisia eli noin 1128. Naisista noin 23 prosentin eli noin 260 henkilön, arvioidaan olevan työvoiman ulkopuolella perhevapaan vuoksi. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettava laskennallinen korvaus kohdennettaisiin kunnalle. Tällöin edellä mainitun kohderyhmän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kokonaiskustannuksiksi kunnalle arvioidaan olevan yhteensä noin 182 000 euroa (260 x 700 euroa = 182 000 euroa). Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäisen kerran korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen keskimäärin 76 euroa (182 000 euroa/2 400 = 76 euroa). Lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta pääosin työnhakijoita taikka saavat kotihoidon tukea tai toimeentulotukea ja sen vuoksi heidän osaltaan korvaukset sisältyvät jo muihin kategorioihin.

Monialaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin osallistuu kunnan lisäksi hyvinvointialue. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi laaditaan pääsääntöisesti kiintiöpakolaiselle, ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle tai nuorelle, ihmiskaupan uhrille tai

muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle henkilölle. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi laaditaan myös muulle maahanmuuttaneelle, jos hänen palvelutarpeensa arviointi edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden yhteensovittamista. Toisaalta myös kiintiöpakolaiselle, ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle tai nuorelle, ihmiskaupan uhrille tai toimeentulotukea saavalle maahanmuuttaneelle voidaan laatia perusmuotoinen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi kunnan toimesta, jos on ilmeistä, ettei maahanmuuttajalla ole kotoutumiseen liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita taikka muusta perustellusta syystä.

Vuosittain Kansaneläkelaitoksesta on ilmoitettu kuntaan kotoutumispalveluiden asiakkuuteen noin 800 muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavaa henkilöä. Pakolaistaustaisten osuus kaikista toimeentulotukea saavista maahanmuuttajista oli 48 prosenttia vuonna 2018 eli 384 henkilöä. Heidä tulisi kuitenkin ohjata mahdollisuuksien mukaan ilmoittautumaan työnhakijoiksi, joiden osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi toteutettaisiin osana työvoimapalveluita ja niiden rahoitusta. Työttöminä työnhakijoina olevien maahanmuuttaneiden osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin rahoituksesta kunnalle säädetään osana työvoimapalvelu-uudistusta (laki työvoimapalveluiden järjestämisestä, 380/2023).

Lisäksi monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehtäisiin jatkossa aina myös oleskeluluvan, -oikeuden tai -kortin saaneille ihmiskaupan uhreille. Arviolta 115 ihmiskaupan uhria olisi 18 vuotta täyttäneitä ja 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä eli laskennallisen korvauksen piirissä olevia. Lisäksi monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehtäisiin myös muulle 2 §:n 3 tai 4 momentissa olevalle henkilölle, jolla on kotoutumis- ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteensovittamistarpeita. Hyvinvointialue osallistuisi siis kiintiöpakolaisten, ihmiskaupan uhrien, muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavien ja tarvittaessa muuten 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden monialaiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

Kuitenkin on mahdollista, ettei kaikille kiintiöpakolaisille, ihmiskaupan uhreille tai toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saaville henkilöille ole tarvetta tehdä monialaista arviointia tai heidät voidaan ohjata työvoimapalveluihin, joten työvoiman ulkopuolella oleville laadittavan monialaisen arvioinnin kokonaismäärän arvioidaan olevan enintään noin 500 henkilöä vuodessa. Esimerkiksi kiintiöpakolaisista suurin osa ohjataan hakeutumaan työnhakijoiksi, joiden osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista aiheutuneet kustannukset sisältyvät työvoimapalveluiden rahoitukseen. Lisäksi osa kiintiöpakolaisista voi kuulua laskennassa jo oleviin työvoiman ulkopuolella oleviin ryhmiin, kuten lasten kotihoidontukea tai toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavat. Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleita lapsia ja nuoria on vähäinen määrä ja heidän palvelutarpeeseensa voidaan vastata myös sosiaalihuollon, varhaiskasvatuksen tai muun yleisen palvelujärjestelmän mukaisella asiakassuunnitelmalla, joten heille ei arvioida tehtävän kovinkaan monta monialaista osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia. Kunnat ja hyvinvointialueet osallistuisivat yhdessä siis yhteensä noin 500 työvoiman ulkopuolella olevan täysi-ikäisen 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettun henkilön (384+115=499) monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

Tällöin monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kokonaiskustannuksiksi arvioidaan olevan yhteensä noin 350 000 euroa (500 * 700 euroa = 350 000 euroa). Puolet 350 000 eurosta korvattaisiin kunnalle ja puolet hyvinvointialueelle eli noin 175 000 euroa per viranomainen. Kun tämä kustannus jaetaan ensimmäistä kertaa korvausten piiriin tulevien 18 vuotta täyttäneiden määrällä, kohdentuisi laskennalliseen korvaukseen keskimäärin 73 euroa (175 000 euroa/2 400 = 73 euroa) sekä kunnan että hyvinvointialueen 18 vuotta täyttäneen ensimmäiseltä vuodelta maksettavaan laskennalliseen korvaukseen, koska monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehtäisiin kotoutumisprosessin alkuvaiheessa.

18 vuotta täyttäneestä maksettava korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista olisi siis kunnan osalta yhteensä 149 euroa (76 euroa + 73 euroa) ja hyvinvointialueen osalta 73 euroa. Korvaus maksettaisiin 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi.

Ahvenanmaan maakuntalaissa kotoutumisen edistämisestä (Landskapslagen om främjande av integration (ÅFS 2012:74)) säädetään osittain vastaavista palveluista kuin voimassa olevassa kotoutu-

mislaissa. Maakuntalaissa alkukartoituksen kohderyhmä kunnassa on toimeentulotukea saavat maahanmuuttaneet sekä muut sitä tarvitsevat. Maakuntalaissa ei säädetä esimerkiksi monialaisesti tehtävästä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista. Tästä johtuen Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksettava laskennallinen korvaus alkukartoituksesta vastaisi Manner-Suomen kunnan perusmuotoisesta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettavaa korvausta eli olisi 76 euroa.

Kotoutumiskoulutus

Monet kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momenttiin kuuluvat henkilöt ovat työttömiä työnhakijoita, jolloin heidän tiettyjen kotoutumispalveluidensa järjestämisestä vastaa työvoimaviranomainen ja heidän palveluidensa rahoitus on osana työvoimapalveluiden rahoitusta. Pääosin tämä rahoitus on täysin erillistä kotoutumislain mukaisiin korvauksiin nähden. Poikkeuksen tästä tekee työvoimakoulutuksena järjestettävä kotoutumiskoulutus lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille.

Kotoutumiskoulutuksen rahoitus sisällytetään laskennalliseen korvaukseen 18 vuotta täyttäneiden osalta työvoimapalvelu-uudistuksessa linjatun mukaisesti. Työvoimapalvelu-uudistuksen valmistelun yhteydessä rahoitus laskettiin vuoden 2019 hintatason mukaisesti, koska covid19-pandemian vuoksi vuosien 2020-2022 kustannukset poikkesivat aiemmasta tasosta. Vuonna 2023 taso on noussut, mutta on kuitenkin vuoden 2019 tasoa alhaisempi. Laskennalliseen korvaukseen sisällytettävä kotoutumiskoulutuksen kustannus lasketaan vuosien 2025-2028 julkisen talouden suunnitelman mukaisesti (Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihi 15.-16.4.2024: "Alennetaan kotoutumiskoulutuksen korvausta vastaamaan laskeneita kustannuksia.") vuoden 2023 hintatasolla.

Vuonna 2023 työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen käytettiin yhteensä noin 69,2 miljoonaa euroa. Keskimäärin vuoden mittaisen kotoutumiskoulutuksen hinta vuonna 2023 oli 8 223 euroa henkilöä kohti ($251 * 32,76$ euroa per opiskelijatyöpäivä), jolloin noin vuoden mittainen kotoutumiskoulutus olisi voitu järjestää noin 8 415 henkilölle. Kotoutumiskoulutuksen lisääntyneeseen tarpeeseen on vaikuttanut etenkin tilapäistä suojelua saavien henkilöiden määrä. Osa kotoutumiskoulutukseen osallistuneista tilapäistä suojelua saavista ei ole kuulunut kuitenkaan laskennallisten korvausten piiriin, koska he ovat voineet osallistua kotoutumiskoulutukseen jo ennen kotikunnan saamista. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen on ollut myös yleisempää kuin muiden laskennallisen korvauksen piiriin kuuluvien.

Aiemman arvion mukaan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen osallistuneista noin 2 070 henkilöä (noin 40 prosenttia) vuoden 2019 maahanmuuttaneiden määrien pohjalta olisi ollut kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä eli laskennallisen korvauksen piirissä. Heidän osaltaan kotoutumiskoulutuksen kustannukset olisivat olleet noin 20 miljoonaa euroa, mikä olisi lisätty 18 vuotta täyttäneistä maksettavaan ensimmäisen vuoden ajalta maksettavaan laskennalliseen lisäkorvaukseen. Vuonna 2019 laskennallisten korvausten piirissä oli yhteensä 19 489 henkilöä, joista 4 704 tuli kyseisenä vuonna ensimmäistä kertaa laskennallisten korvausten piiriin. Laskennallisten korvausten piirissä olevista oli vuonna 2019 arvion mukaan noin 51 prosenttia 18 vuotta täyttäneitä, joten uusia laskennallisen korvauksen piiriin tulevia 18 vuotta täyttäneitä olisi ollut noin 2 400 henkilöä. Tällöin ensimmäisen vuoden laskennalliseen korvaukseen olisi kohdistunut keskimäärin 8 333 euroa (20 miljoonaa euroa/ $2 400 = 8 333$ euroa), koska osa 18 vuotta täyttäneistä olisi esimerkiksi ikänsä tai perhetilanteensa vuoksi työvoiman ulkopuolella tai osallistuisi elämäntilanteensa tai yksilöllisen tarpeensa vuoksi muuhun kuin työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen, mikä rahoitetaan esimerkiksi osana vapaan sivistystyön koulutusta tai aikuisten perusopetusta.

Kotoutumiskoulutuksen vuoden 2023 hintatason (vuonna 2023 keskimäärin vuoden mittaisen kotoutumiskoulutuksen hinta oli 8 223 euroa, kun vuonna 2019 se oli 9 669 euroa) mukaisesti laskettaessa kohdistuisi 18 vuotta täyttäneen osalta keskimäärin 7 092 euroa työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen ($2 070 * 8 223$ euroa/ $2 400 = 7 092$ euroa).

Koska kyseessä on työvoimapalveluiden olemassa olevan rahoituksen jako Manner-Suomessa kunnille ja sitä kautta työvoimaviranomaisille, ei korvaus tältä osin koske Ahvenanmaan maakunnan kuntia. Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapalvelut rahoitetaan maakunnan toimesta.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Manner-Suomen kunnan on kotoutumislain 25 §:n mukaan järjestettävä kotoutuja-asiakkaille yhteiskuntaorientaatio mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkielellään tai muutoin hyvin osaamallaan kielellä. Kotoutumislakia koskevan hallituksen esityksen HE 208/2022 vp perusteluissa on arvioitu monikielisen yhteiskuntaorientaation kustannukseksi 500 euroa/henkilö. Tämä sisällytettäisiin Manner-Suomen kunnalle 18 vuotta täyttäneestä maksettavan laskennallisen korvauksen ensimmäisen vuoden korvaukseen.

Ahvenanmaan maakuntalaissa kotoutumisen edistämisestä (Landskapslagen om främjande av integration (ÅFS 2012:74)) säädetään vastaavista palveluista kuin voimassa olevassa kotoutumislakissa eikä maakuntalaki edellytä kuntia järjestämään monikielistä yhteiskuntaorientaatiota. Tästä johtuen korvaus ei tältä osin koske Ahvenanmaan maakunnan kuntia. Mikäli Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta järjestää monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, voi se hakea siitä korvausta asetuksen 3 §:n nojalla jäljempänä kuvatusti.

Laskennallisen korvauksen jakautuminen

Yhteensä laskennallista korvausta maksettaisiin alla kuvattujen taulukoiden mukaisesti Manner-Suomessa kunnille ja hyvinvointialueille sekä Ahvenanmaan maakunnassa kunnille ja ÅHS:lle. Taulukoissa esitetyt euromäärät kuvaavat vuoden (12 kk) ajalta maksettavan korvauksen.

Manner-Suomi: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, alle 7-vuotiaat

Laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaat	Kunta (euroa/henkilö)	Hyvinvointialue (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 6 845 euroa, jako 95-5 %	6 503	342
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 40-60 %	556	833
Yhteensä	7 059	1 175

Manner-Suomi: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, 7 vuotta täyttäneet

Laskennallinen korvaus 7–vuotta täyttäneet	Kunta (euroa/henkilö)	Hyvinvointialue (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 2 300 euroa, jako 85-15 %	1 955	345
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 40-60 %	556	833
Yhteensä	2 511	1 178

Lisäksi Manner-Suomen kunnalle maksetaan 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 7 741 euroa, joka sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista (149 euroa) sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation (500 euroa) ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen (7 092 euroa) järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Hyvinvointialueelle maksetaan vastaavasti 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 73 euroa monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista.

Ahvenanmaa: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, alle 7-vuotiaat

Laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaat	Kunta (euroa/henkilö)	Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 6 845 euroa, jako 95-5 %	6 503	342
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 70-30 %	972	417
Yhteensä	7 475	759

Ahvenanmaa: Laskennallisen korvauksen muodostuminen, 7 vuotta täyttäneet

Laskennallinen korvaus –7 vuotta täyttäneet	Kunta (euroa/henkilö)	Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen (euroa/henkilö)
Nykyinen korvaus 2 300 euroa, jako 93-7 %	2 139	161
Tulkitseminen 1 389 euroa, jako 70-30 %	972	417
Yhteensä	3 111	578

Lisäksi Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajan lisäkorvausta 76 euroa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista.

Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Laskennallinen korvaus kunnalle. Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä ehdotetaan säädettävän laskennallisista korvauksista kunnille. Ehdotuksen mukaan valtion varoista maksettaisiin laskennallista korvausta kotoutumislain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle, mukaan lukien Helsingin kaupunki, kolmen eri maksukategorian mukaisesti.

Valtion korvauksissa on huomioitu Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten Manner-Suomesta poikkeava organisoituminen, jonka johdosta korvauksia maksettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnille sekä terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle eri tavoin kuin Manner-Suomessa kunnille ja hyvinvointialueille.

Arvion mukaan 95 prosenttia **alle 7-vuotiaan** osalta nykyisin maksettavasta laskennallisesta korvauksesta (6 845 euroa/henkilö/vuosi) kohdentuisi kunnan järjestämiin kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten varhaiskasvatuksen ja muiden lasten palveluiden järjestämiseen. Tulkitsemisskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi Manner-Suomessa alle 7-vuotiaan osalta 556 euron lisäystä laskennalliseen korvaukseen. Tällöin Manner-Suomen kunnalle maksettava laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaan osalta olisi 7 059 euroa/henkilö/vuosi (6 845 euroa * 95 % + 556 euroa = 7 059 euroa).

Arvion mukaan 85 prosenttia **7 vuotta täyttäneen** osalta maksettavasta nykyisestä laskennallisesta korvauksesta (2 300 euroa/henkilö/vuosi) kohdistuisi Manner-Suomessa kunnan järjestämiin kotoutumista edistäviin palveluihin, kuten osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, kotoutumissuunnitelman laadintaan ja seurantaan, ohjaukseen ja neuvontaan sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämiseen ja kehittämiseen. Laskennallinen korvaus kattaisi 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisten henkilöiden kotoutumista edistävänä palveluina myös muun muassa sivistys-, kulttuuri- liikunta- ja vapaa-ajan palveluja, lasten ja nuorten palveluja, hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä osallisuutta edistäviä ja rasismien ehkäisyyn ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä ja palveluja. Tulkitsemisskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi 556 euron lisäystä Manner-Suomen kunnan laskennalliseen korvaukseen. Tällöin Manner-Suomen kunnalle maksettava laskennallinen korvaus 7 vuotta täyttäneen osalta lukuun ottamatta 18 vuotta täyttäneiden ensimmäisen vuoden korvausta olisi 2 511 euroa/henkilö/vuosi (2 300 euroa * 85 % + 556 euroa = 2 511 euroa).

18 vuotta täyttäneiden osalta kunnalle maksettaisiin 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi ensimmäisen vuoden ajalta korvausta kustannuksista, joita aiheutuu 18 vuotta täyttäneille järjestettävistä palveluista, kuten osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Työvoimapalvelu-uudistuksessa linjatun mukaisesti työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirretään kunnille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta jyvitettyä osaksi laskennallista korvausta. Tällöin 7 vuotta täyttäneen osalta maksettavan laskennallisen korvauksen lisäksi kunnalle maksettaisiin lisäkorvausta 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä

ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta. Kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä maksettava korvaus maksettaisiin ensimmäisenä täysi-ikäisenä maksettavana vuonna, koska tavoitteena on ohjata kotoutuja-asiakkaat mahdollisimman nopeasti kotoutumista edistäviin palveluihin.

Nykyisen alkukartoituskorvauksen osalta korvaus olisi Manner-Suomen kunnalle edellä lasketun mukaisesti 149 euroa. Tämä sisältäisi myös monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin liittyvän korvauksen. Ahvenanmaan maakunnan kunnan osalta korvaus olisi 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta 76 euroa.

Kotoutumiskoulutuksen osalta korvaus 18 vuotta täyttäneen henkilön osalta olisi 7 092 euroa. Kotoutumiskoulutus korvattaisiin vain Manner-Suomen kunnille, koska Ahvenanmaan maakunnan työvoimapalvelut kuuluvat maakunnan itsehallintoon liittyviin menoihin, joiden rahoittamista varten valtion talousarviosta siirretään varoja Ahvenanmaan maakunnalle.

Ahvenanmaan maakunnassa **alle 7-vuotiaan** laskennallinen korvaus jaettaisiin maakunnan kuntien ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kesken samassa suhteessa kuin Manner-Suomessa. Sen sijaan **7 vuotta täyttäneen** osalta laskennallisesta korvauksesta kohdennettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnalle 93 prosenttia ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 prosenttia. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta.

Tulkitsemiskorvausten osalta arvioidaan Ahvenanmaan maakunnan kuntien osuuden olevan 70 prosenttia ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen 30 prosenttia. Tällöin Ahvenanmaan maakunnan kuntien osuus tulkitsemiskustannuksista olisi 972 euroa/henkilö/vuosi ($1\,389 \text{ euroa} * 70\% = 972 \text{ euroa}$) ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen 417 euroa/henkilö/vuosi ($1\,389 * 30\% = 417 \text{ euroa}$).

Yhteensä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettaisiin laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettulle henkilölle järjestettävistä palveluista seuraavasti: alle 7-vuotiaasta 7 475 euroa, 7 vuotta täyttäneestä 3 111 euroa. Lisäksi 18 vuotta täyttäneestä maksettaisiin ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta 76 euroa alkukartoituksen järjestämisestä.

2 §. *Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle.* Valtion varoista maksettaisiin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijalle laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:n mukaisesti 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Arvion mukaan 5 prosenttia **alle 7-vuotiaan** osalta nykyisin maksettavasta laskennallisesta korvauksesta (6 845 euroa/henkilö/vuosi) kohdentuisi hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin järjestämiin kotoutumista edistäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille alle 7-vuotiaan osalta 833 euron lisäystä laskennalliseen korvaukseen. Tällöin hyvinvointialueelle maksettava laskennallinen korvaus alle 7-vuotiaan osalta olisi 1 175 euroa/henkilö/vuosi ($6\,845 \text{ euroa} * 5\% + 833 \text{ euroa} = 1\,175 \text{ euroa}$).

Arvion mukaan 15 prosenttia **7 vuotta täyttäneen** osalta maksettavasta nykyisestä laskennallisesta korvauksesta (2 300 euroa/henkilö/vuosi) kohdistuisi hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin järjestämiin kotoutumista edistäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tulkitsemiskorvauksen jyvittäminen osaksi laskennallista korvausta tarkoittaisi 833 euron lisäystä hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin laskennalliseen korvaukseen. Tällöin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksettava laskennallinen korvaus 7 vuotta täyttäneen osalta lukuun ottamatta 18 vuotta täyttäneiden ensimmäisen vuoden korvausta olisi 1 178 euroa/henkilö/vuosi ($2\,300 \text{ euroa} * 15\% + 833 \text{ euroa} = 1\,178 \text{ euroa}$).

Hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille maksettaisiin 7 vuotta täyttäneen laskennallisen korvauksen lisäksi 18 vuotta täyttäneen henkilön ensimmäisen täysi-ikäisenä maksettavan vuoden ajalta monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laadinnasta aiheutuvista kustannuksista lisäkorvausta 73 euroa.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettaisiin valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:n mukaisesti 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen ei osallistu alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laadintaan maakunnan kotoutumislain mukaan, joten sille ei maksettaisi tästä korvaustakaan.

Ahvenanmaan maakunnassa **alle 7-vuotiaan** laskennallinen korvaus jaettaisiin maakunnan kuntien ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kesken samassa suhteessa kuin Manner-Suomessa. Sen sijaan **7 vuotta täyttäneen** osalta laskennallisesta korvauksesta kohdennettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kunnalle 93 prosenttia ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 prosenttia. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f., joten sosiaalihuollon osuus maksettaisiin osana Ahvenanmaan maakunnan kuntien saamaa laskennallista korvausta.

Tulkitsemiskorvausten osalta arvioidaan Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuuden olevan 30 prosenttia ja Ahvenanmaan maakuntien kuntien 70 prosenttia. Tällöin Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen osuus tulkitsemiskustannuksista olisi 417 euroa/henkilö/vuosi (1 389 euroa * 30 % = 417 euroa).

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettava laskennallinen korvaus olisi alle 7-vuotiaan osalta 759 euroa/henkilö/vuosi. Laskennallinen korvaus Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 7 vuotta täyttäneen osalta olisi 578 euroa/henkilö/vuosi.

3 §. *Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle.* Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnan kunnalle maksetaan laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Osana peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta kunnalle korvataan kotoutumisen edistämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua ohjausta ja neuvontaa, muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden ja työnhakijoiden osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman, monialaisen kotoutumissuunnitelman tai perheen kotoutumissuunnitelman laatiminen sekä suunnitelman tarkistaminen, muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen sekä kotoutumista edistävä monialainen yhteistyö. Koska Ahvenanmaan maakunnan kunnat eivät ole valtionosuusrahoituksen piirissä, voisivat Ahvenanmaan maakunnan kunnat hakea laskennallista korvausta näistä kustannuksista, mikäli ne järjestävät kyseessä olevia palveluita. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnan kunnat voisivat hakea laskennallista korvausta monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä myös 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta, koska monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä ei ole velvoitetta Ahvenanmaan maakuntalaissa, joten korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että palvelu myös järjestetään.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 10 §:n mukaan kunnan on huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Kunta vastaa siitä, että sen alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Manner-Suomessa toimintaa on kehitetty suurimpien kaupunkien itse järjestämänä, mutta muilla alueilla maahanmuuttaneiden pienemmän määrän vuoksi palvelua on ollut tarkoituksenmukaista järjestää kuntien välisenä yhteistyönä esimerkiksi koko maakunnan laajuisesti. Ahvenanmaalla asui vuoden 2022 lopussa noin 2 900 vieraskielistä. Jokaisen kunnan ei ole tarkoituksenmukaista järjestää palvelua itse, vaan yksi kunta voisi tarvittaessa järjestää matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa koko

Ahvenanmaan maakunnan alueella asuville vieraskielisille. Ahvenanmaan maakunnan vieraskielisistä noin 86 prosenttia asuu Maarianhaminassa tai samalla saarella olevissa muissa kunnissa. Vieraskielisistä noin 7 prosenttia asuu saarilla, joista on siltayhteys Manner-Ahvenanmaahan ja noin 7 prosenttia saarilla ilman siltayhteyttä. Mikäli maakunnassa sovittaisiin, että yksi kunta järjestäisi tällaista matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, jota tarjottaisiin tarvittaessa kaikille vieraskielisille Ahvenanmaalla, voisi kyseinen kunta hakea korvausta toiminnan järjestämisestä 11 800 euroa/vuosi. Kustannus on suhteutettu vieraskielisten määrään Manner-Suomessa. Ahvenanmaan maakunnan kunnissa asuu 0,59 prosenttia koko Suomen vieraskielisten määrästä. Manner-Suomen kunnille kohdennetaan 2 miljoonaa euroa kotoutumislain 10 §:n mukaisen ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen ($0,59\% * 2\,000\,000$ euroa = 11 800 euroa). Tätä osuutta ei ole huomioitu julkisen talouden suunnitelmassa, vaan se edellyttää lisärahoitusta.

Muun kuin kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 §:ssä 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön tai työnhakijan osalta alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman ja tarvittaessa perheen kotoutumissuunnitelman laatimisen sekä suunnitelman tarkistamisen kustannukseksi on arvioitu nykyistä alkukartoituskorvausta vastaava 700 euroa henkilöä kohden. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta. Summa on suurempi kuin osana 1 §:ssä tarkoitetun laskennallinen korvaus osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sillä tämä 700 euroa haettaisiin henkilöstä, jolle alkukartoitus on laadittu (vähintään toteutettu alkuhaastattelu). Sen sijaan 1 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus maksetaan jokaisesta lain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetusta henkilöstä, vaikka suuri osa heistä on työnhakijoita ja tällöin heidän osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointinsa ja kotoutumissuunnitelmansa laaditaan työvoimaviranomaisen toimesta. Vuonna 2022 Ahvenanmaan maakunnan kunnat eivät ole hakeneet erillistä korvausta alkukartoituksen järjestämisestä henkilölle, joka ei ole työnhakija. Jotta Ahvenanmaan maakunnan kunnilla olisi edelleen mahdollisuus hakea tarvittaessa korvausta, tulee momentille 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä) jättää rahoitusta vähintään muutaman henkilön osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista maksettavan korvauksen maksamiseen. Esimerkiksi viiden henkilön osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnista aiheutuvat kustannukset olisivat 3 500 euroa ($5 * 700$ euroa = 3 500 euroa). Tätä osuutta ei ole huomioitu julkisen talouden suunnitelmassa, vaan se edellyttää lisärahoitusta.

Monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisen kustannukseksi on arvioitu 500 euroa henkilöä kohden vastaavasti kuin Manner-Suomessa yllä kuvattu. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta.

Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti esitetään viiden miljoonan euron lisärahoitusta maahanmuuttajaitien kotoutumisen edistämiseen. Edellä mainitulla hallituksen esityksellä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2024 vp) esitettiin, että tämä rahoitus kohdennetaan manner-Suomen kunnille kunnan peruspalveluiden valtionosuusrahoituksella ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille laskennallisen erityiskustannuskorvauksen kautta, sillä Ahvenanmaalla ei ole käytössä valtionosuusjärjestelmä. Vuonna 2018 alle kolme vuotta maassa olleista ulkomailla syntyneistä vieraskielisistä 2 121 henkilöä sai kotihoidontukea. Vuonna 2022 Ahvenanmaalla asui 0,98 % kaikista ulkomaalaisista 20-49-vuotiaista naisista. Arvioimalla, että kotihoidontukea saa sama osuus Ahvenanmaalla kuin muualla Suomessa, Ahvenanmaalla kotihoidontukea saisi 21 ulkomailla syntynyttä vieraskielistä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille esitetään 60 000 euron lisäystä, joka tarkoittaisi 2 857 euroa per henkilö ($60\,000$ euroa / 21 henkilöä). Kunnan tulisi järjestää maahanmuuttajavanhemmille soveltuvia koulutuksia tai muita palveluita tällä rahoituksella ja huomioida myös lastenhoidon toteuttaminen. Korvausta voitaisiin hakea vain kerran samasta henkilöstä tämän palvelun osalta. Rahoitus on huomioitu tarkistetussa kehityksessä 2025-2028.

Kotoutumislain 60 §:n mukaan kunnalle myönnetään valtionosuutta kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön. Manner-Suomessa toimintaa on kehitetty suurimmissa kaupungeissa osaamiskeskustyyppisenä toimintana, jossa työnhakijana olevien asiakkaiden työllistymistä on nopeutettu hallinnonalat ylittävällä yhteistyöllä. Monialaisen yhteistyön osalta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla esitetään maksettavan 560 euroa/henkilö, jolla saisi hankittua 4 tuntia kahden henkilön eli kunnan ja Kuntien sosiaalitoimen (KST) edustajan yhteispalvelua.

Ahvenanmaalla oli vuoden 2023 lokakuussa 504 ulkomaalaista työnhakijaa, mikä on noin 0,57 prosenttia kaikista Suomen ulkomaalaisista työnhakijoista. Manner-Suomen kunnille kohdennetaan rahoitusta 2 000 000 euroa monialaiseen yhteistyöhön. Kun Ahvenanmaan maakunnan kustannus suhteutetaan ulkomaalaisten työnhakijoiden määrään Manner-Suomessa, arvioidaan Ahvenanmaalla käytettävän enintään 11 400 euroa vuodessa monialaiseen yhteistyöhön (0,57 % * 2 000 000 euroa = 11 400 euroa). Tätä osuutta ei ole huomioitu julkisen talouden suunnitelmassa, vaan se edellyttää lisärahoitusta.

Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakunnan kunnalle

	Euroa
Ohjaus ja neuvonta (10 §), yksi kunta	11 800/vuosi
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnit ja kotoutumissuunnitelmat (muut kuin pakolaiset ja työnhakijat)	700 / hlö
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	500 / hlö
Maahanmuuttajavanhempien kotoutumisen edistäminen	2857 / hlö
Monialaisen yhteistyön järjestäminen	560 / hlö

Ehdotetun 3 §:n 2 momentin mukaan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta on järjestänyt tällaisia palveluita. Kunta voisi hakea korvauksia vain jos-takin näistä palveluista tai kaikista riippuen, miten se on toteuttanut edellä kuvattuja palveluita. Kus-takin henkilöstä korvaus maksettaisiin vain kerran kutakin momentin 2-5 kohdassa tarkoitettua pal-velua kohden. 1 kohdassa tarkoitettua palvelusta maksettaisiin hakemuksesta vuosittainen kerta-korvaus yhdelle kunnalle, ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi, toteuttaako kunta koko maakunnan kattavaa palvelua riittävästi korvauksen hakemiseen.

Kotoutumislain 65 §:n 4 momentin mukaan korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta hakisi siis ensin Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta päätöksen korvauk-sista ja sen jälkeen korvaukset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokes-kukselta.

4 §. Voimaantulo. Esitetään, että asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin voimaantulosta. Asetuksen esite-tään tulevan voimaan 1.1.2025 eli samanaikaisesti kotoutumislain kanssa.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisiin

Esityksellä on vähäisiä vaikutuksia valtiontalouteen, kuntatalouteen sekä hyvinvointialueen talou-teen. Tämän asetuksen mukainen rahoitus kunnille ja hyvinvointialueille on pääosin päätetty ke-väällä 2022 hyväksytyssä julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2023-2027. Lisäksi keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025-2028 päätettiin, että kotoutumiskoulutuksen korvausta alennetaan vastaamaan laskeneita kustannuksia, mikä luo säästöjä valtiontalouteen vuo-desta 2025 alkaen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti tulkitsemisen kustannuksia vähennetään noin kolme miljoonaa euroa vuodessa, mikä luo säästöjä valtiontalouteen vuodesta 2025 alkaen. Hallitusohjelman mukainen maahanmuuttajaäitien aseman parantaminen, viiden miljoonan euron lisärahoitus vuodesta 2025 alkaen, toteutuu pääosin kotoutumislain muutok-sella, mutta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osuus rahoituksesta eli 60 000 euroa sää-dettäisiin tällä asetuksella. Ahvenanmaan maakunnan kunnille kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaisten korvausten maksamisen osalta vaikutusarvioinnit ovat tarkentuneet ja niiden osalta tarvi-taan lisärahoitusta momentille 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä, arviomää-räraha) yhteensä noin 27 000 euroa. Lisärahoituksesta 11 800 euroa kohdistuu kotoutumislain 10 §:n mukaisen ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen Ahvenanmaan maakunnassa, 3 500 euroa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin muiden kuin kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 mo-mentissa tarkoitetuille henkilöille ja työnhakijoille Ahvenanmaan maakunnassa sekä 11 400 euroa

monialaisen yhteistyön järjestämiseen Ahvenanmaan maakunnassa. Rahoitus voidaan toteuttaa siirtämällä tarvittava rahoitus momentilta 32.50.03 (Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen, siirtomääräraha) momentille 32.50.30 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025-2028.

Kuntatalouteen sekä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja ÅHS:n talouteen esityksellä on vähäisiä vaikutuksia, sillä valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää niiden saamista laskennallisista korvauksista. Verrattuna nykyiseen laskennalliseen korvaukseen, eri osapuolten saamat korvaussummat kasvavat. Toisaalta nykyisin todellisten kustannusten mukaan haettavat tulkitsemisen kustannukset sekä kuntien nykyisin hakema alkukartoituskorvaus on jyvitetty osaksi laskennallista korvausta. Lisäksi on syytä huomioida, että kasvaneet korvaussummat perustuvat myös 1.1.2025 voimaantulevan kotoutumislain mukaisten uusien tehtävien kustannusten kattamiseen. Tältä osin voidaan katsoa, että pääosin taloudelliset vaikutukset ovat seurausta uudelle kotoutumislailla ja niistä on pääosin päätetty jo keväällä 2022 hyväksytyssä julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2023-2027. Koska keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025-2028 esitetty säästö kotoutumiskoulutuksen osalta perustuu alentuneisiin kustannuksiin, ei tällä arvioida olevan vaikutusta kuntatalouteen.

Tämän asetuksen vaikutukset edellä mainittujen viranomaisten talouteen liittyvät siihen, miten korvausten esitetään jakautuvan viranomaisten välille. Korvausten kohdentamisen on tarkoitus vastata kustannusten kohdentumista. Kotoutumislain muuttamista koskevassa hankkeessa HE 21/2024 vp:ssä täsmennettiin kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä kiintiöpakolaisten vastaanotossa, mutta tällä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta kustannusten kohdentumiseen. Lisäksi esityksellä on vähäisiä vaikutuksia edellä mainittujen viranomaisten talouteen, sillä tulkitsemista koskeva noin kolmen miljoonan euron vähennys edellyttää, että kunnat sekä hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja ÅHS toteuttavat tulkitsemista aiempaa kustannustehokkaammin. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osalta esityksellä on vähäisiä myönteisiä vaikutuksia, sillä kotoutumislaissa Manner-Suomen kunnille säädetty ja esitettävä valtionosuusrahoitus esitetään maksettavan Ahvenanmaan maakunnan kunnille tämän asetuksen myötä osana laskennallista korvausta.

Lisäksi laskennallisen korvauksen maksamiseen liittyvät muutokset edellyttävät Maahanmuuttovirastolta UMA-järjestelmäkehitystä. Järjestelmäkehityksen kustannukset katetaan momentilta 26.01.26.2 Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) uudelleensijoittamisen erillismäärärahasta, johon työ- ja elinkeinoministeriöllä on käyttöoikeus. Tämän asetuksen edellyttämän järjestelmäkehityksen rahoitus sisältyy määrärahaan, joka on varattu 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain laskennallisen korvauksen muutosten sekä parhaillaan valmistelussa olevassa hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (TEM018:00/2023) esitettävien laskennallista korvausta koskevien muutosten toteutukseen.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä on vähäisiä välillisiä vaikutuksia maahanmuuttaneiden ja erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden kotoutumisen edistämiseen. Viranomaisten kotoutumista edistävän rahoituksen tarkoituksena on varmistaa niiden lakisääteisten tehtävien hoitaminen, ml. kotoutumislain edellyttämien palveluiden järjestäminen, alueella olevaa palvelutarvetta vastaavasti. Jos kunnat ja hyvinvointialueet päätyisivät laskennallisen korvauksen osana maksettavan tulkitsemiskorvauksen alentamisen seurauksena vähentämään tulkitsemisen saatavuutta, vaikuttaisi se maahanmuuttaneisiin. Erityisesti se voi vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoon sekä lapsiin.

Palveluiden väheneminen vaikuttaisi myös sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Mikäli viranomaisten järjestämän tulkitsemisen vähentäminen johtaisi sukulaisten tai ystävien tulkkina käytön lisääntymiseen, voisi seurauksena olla väärinkäsityksiä sekä puolueellisuutta asioiden hoidossa esimerkiksi niin, että naisen todellinen mielipide ja tahto eivät välity. Tulkitsemisen saatavuus erityisesti sosiaali- ja terveystaloudissa on naisille tasa-arvokysymys. Esimerkiksi CEDAW-sopimuksen (Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus SopS 67-68/1986) 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti sopimusvaltioiden tulee ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin naisten syrjinnän poistamiseksi terveydenhoidon alalla ja varmistaa miesten ja naisten tasa-arvon pohjalta terveydenhoitopalvelujen saannin, mukaan lukien perhesuunnitteluun liittyvät palvelut. Naiset muuttavat mie-

hiä useammin Suomeen perhesiteen perusteella ja hoitaessaan pieniä lapsia kotona heidän on vaikeampi osallistua kielikoulutukseen. Perheellisille maahanmuuttajanaيسille suomen tai ruotsin kielen oppiminen on siten usein miehiä haastavampaa. Moni nainen muuttaa maahan lastenhankkimisissä ja tarvitsee palveluita oman ja lastensa terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tulkitsemismahdollisuuksien rajaaminen vaikuttaisi heikentävästi sukupuolten tasa-arvoiseen mahdollisuuksien käyttöä hyvinvointialueen tarjoamia sosiaali- ja terveyspalveluita tarpeidensa mukaisesti. Myös haitallisten perinteiden kuten kunnialla perustellun väkivallan tai naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisien julkituominen sosiaali- ja terveyspalveluissa ja poliisissa voisi vaikeutua tulkitsemisen rajaamisen seurauksena. Tulkitseminen on tärkeää seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi. Näistä syistä tulkitsemisen tarpeenmukaisesta saatavuudesta on huolehdittava kunnissa ja hyvinvointialueilla laskennallisten korvausten muutoksista huolimatta.

Lisäksi riskinä tulkkien alikäytön ja virheellisten päätösten lisäksi on, että käytännössä maahanmuuttaneiden alaikäiset lapset toimivat tulkkina viranomaispalveluissa ja muissa asioimistilanteissa vastoin ohjeistuksia. Toimiessaan tulkkina lapsi joutuu ottamaan usein liikaa vastuuta ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden sekä altistua asioille tai tilanteille, jotka eivät ole lapsen edun mukaisia. Lasten oikeutta lapsuuteen on suojeltava, ja heidän yhdenvertaisuutensa on varmistettava. YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 59–60/1991) mukaan lapsia tulee kohdella yhdenvertaisesti riippumatta heidän omasta tai vanhempiensa taustasta tai ominaisuuksista (2 artikla). Jotta laskennallisen korvausajan lyhentäminen ei johtaisi haitallisiin lapsivaikutuksiin, olisi huolehdittava kunnan ja hyvinvointialueen viranomaisten tulkitsemisosaamisesta ja -etiikasta tarkentamalla tulkitsemiseen liittyvää ohjeistusta.

Viranomaisilla on kuitenkin lakisääteinen velvoite hallintolain nojalla varmistaa, että henkilö ymmärtää häntä koskevat asiat ja käyttää siten tarvittaessa tulkkia. Tulkitsemiskorvausten alentamisen sukupuolten tasa-arvoa ja lapsen etua mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia voidaan siten ehkäistä viranomaisten tarkalla ohjeistamisella.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esityksestä järjestettiin lausuntokierros xx.xx.2024-xx.xx.2024. Lausuntoja pyydettiin muun muassa muilta ministeriöiltä, TE-toimistoilta, kunnilta, hyvinvointialueilta, ELY-keskuksilta, muilta keskeisiltä viranomaisilta sekä kolmannen sektorin toimijoilta, kuten oppilaitoksilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä ja yhteisöiltä.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2025.